ZPRAVODAJ

GLADIRIS

BŘEZEN 2002 č. 113 ROČNÍK XXXIV.

ZPRAVODAJ GLADIRIS č.113

Ročník XXXIV, březen 2002
Neprodejné!
Informační Zpravodaj vydává pro své členy redakční rada SZO ČZS GLADIRIS, specializované organizace pěstitelů mečíků, kosatců a denivek při Územní radě ČZS v Novém Jičíně.
Tiskne SIAK s.r.o.Zlín.

Obsah: strana:

Složení výboru ... 2
Zpráva předsedy ... 2
Usnesení ... 5
Zpráva revizní komise ... 5
Zpráva o hospodaření ... 5
Informace pokladníka ... 6
BLAHOPŘEJEME ... 6
Zpráva o konání výstavy mečíků v Hodonicích ... 6
Pozvánka na výstavu v Rapotině ... 7
Pozvánka na výstavu v Rybniku, Polsko ... 7
Pozvánka na výstavu v Nemyčevsi ... 8
SEZONA 2001 ... 8
Úvaha o pěstování a křížení mečíků ... 9
Zásady ochrany mečíků před houbovými chorobami a třásněnkou ... 12
Jak jsem se zbavil drátovců ... 13
Zkušenosti dalších pěstitelů ... 13
Dusikaté vápno jako prostředek chemické ochrany na zahradě ... 14
Bělení brutu ... 15
ČESKÉ a SLOVENSKÉ MEČÍKY v ANGLII ... 16
Top-Ten 2001 ... 18
Používání chemických přípravků při pěstování kosatců ... 20
Kosatce oceněné v roce 2000 ... 21
Sparaxis ... 21
Pozvánka na letní etapu FLORA 2002 ... 23

Zpravodaj Gladiris připravili:
P.Mimránek , 763 01 Mysločovice 169, e-mail: petr.mimranek@worldonline.cz
RNDr.Leonard Ryznar,CSc, Záhlinická 827,768 24 Hulín, e-mail: ryznar@iol.cz
Ing. Dušan Slošiar, Vodňanská 463, 375 01 Týn n.Vltavou, e-mail: dusan.slosiar@tiskali.cz
Václav Heicl, E.Hyblerové 526, 149 00 Praha 4 Háje, e-mail: V.Heicl@stk.cz
Ing. Jan Holík, Sabinova 6, 616 00 Brno, e-mail: j.holik@mendelu.cz

Složení výboru ZSO ČZS GLADIRIS k 1.1.2002

Předseda: Václav Bajar, Smetanova 21, 757 01 Valašské Meziříčí
Místopředseda: Vlastimil König, Jesenická 565, 788 14 Rapotín
Jednatel: Miroslav Novák, Vojanova 18, 779 00 Olomouc
Pokladník: Petr Zagora, Ostravská 94, 753 51 Bohumín-Vrbice
Technický hospodář: Stanislav Palát, Dukelská 1060, 742 21 Kopřivnice
Předseda redakční rady: Petr Mimránek, 763 01 Mysločovice 169
Členové výboru: Ing. Jan Lubojacký, u Rybníčku 366, 742 13 Studénka
Ivan Šaran, Olomoucká 38, 796 00 Prostějov
Antonín Žufan, U pumpy 23, 317 05 Plzeň
Ing. Jan Holík, Sabinova 6, 616 00 Brno

Revizní komise
Předseda: Ing. Štefan Merka , Hostašovice 125, 742 71 Hodslavice
Členové: Jaroslav Hrabovský, Jubilejní 2, 741 01 Nový Jičín
Emil Dvořák, ul. 17. listopadu, 743 01 Bílovec

Změny ve funkcích: Pan Zdeněk Bárta byl uvolněn z funkce na vlastní žádost od 1.2.2002. Funkci matrikáře převzal od pana Žufana na VČS pan Zagora. Nadále není obsazeno místo kronikáře. Žádáme členy, kteří by byli ochotni převzít kroniku a doplňovat ji, aby se písemně přihlásil předsedovi organizace.

Změny v členství v roce 2001:
Vystoupili: L.David, D.Hošková, M.Ondřej, M.Valent
Nezaplatili: I.Balcarová, J.Lukeštík, J.Pospíchal
Zemřel: V. Mastný
Změny v členství v roce 2002:
Noví členové: Josef Chlebiš, Mládežnická 7, 74801 Hlučín
Bedřich Mika, Netušilská 1524, Praha 9
Jan Roman, Poľana 95, 06601 Humenné, SR, obnova členství
Daniel Jurík, Hviezdoslavova 34, 920 41 Leopoldov, SR,
Vystoupil: Ing. J.Ponec, zemřel: J.Andrejs

Zpráva předsedy

přednesená na výroční členské schůzi organizace v Otrokovicích 9.února 2002

Vážení přátelé a milí hosté,

Vítám Vás všechny co nejsrdečněji na dnešní výroční členské schůzi jménem výboru specializované základní organizace GLADIRIS. Moje pozdravy patří všem členům, včetně těch, kteří z důvodů zdravotních či jakýchkoliv jiných nemohou být mezi námi. Jsem rád, že se opětovně můžeme shledat a diskutovat, a že mnozí z nás mohou tak ještě více upevnit svá dlouholetá přátelství v těchto velmi příjemných a pohostinných prostorách integrovaného učiliště. Děkuji ředitelství učiliště a jeho pracovníkům za umožnění této naší schůze a členům naší organizace za její přípravu.

Vítám v našem středu zástupce východoslovenských pěstitelů p. Romana a další přátele ze Slovenska. Dále vítám pěstitele z Polska a též přátele z Hlučína. Vítám zástupce Republikové rady pana Němečka.

O termínu konání této VČS byli všichni členové podrobně informováni ve Zpravodaji č.112, jakož i o programu schůze v dostatečném předstihu včetně celého rozsahu podaných služeb.

K naší vlastní činnosti:

Ta neprobíhala plně podle stanoveného plánu, který jsme si odhlasovali. Beze zbytku byl splněn náš závazek vůči Republikové radě – zúčastnit se srpnové výstavy KVĚTY Lysá n./Labem 2001, a to s co největší účastí členů a s největším množstvím vystavených květů mečíků. Na výstavě byl prováděn odborný dozor, proběhlo hodnocení květů a expozic. Návštěvníci výstavy měli možnost konzultovat své problémy v poradně pro pěstitele mečíků. Největšímu zájmu se těšily květy domácího pěstitele J. Konička, o čemž svědčí výsledky návštěvnické ankety „O zlatou konvičku". Jak byla celá výstava hodnocena a které kultivary v jednotlivých kategoriích zvítězily je podrobně uvedeno v posledním Zpravodaji.

Tradiční, již 33.výstava mečíků v Rapotíně zaslouží hlubokou poklonu a poděkování pořadatelům. Rovněž výstava v Nemyčevsi nezaostává co do počtu konaných výstav (31), vždy rovněž velmi úspěšných. Z pera paní Jampilkové vysvítá, jak působivé bylo nové aranžmá a jak úspěšný byl námět ze zahradnické školy z Kopidlna. Prosím, pokračujte nadále v těchto výstavách.

Nepodařilo se vydat tři čísla Zpravodaje, ale jen dvě, avšak s barevnou přílohou současných špičkových kultivarů. Byla to částečná, řekněme mini náhrada jednoho čísla. Barevnou přílohu vytiskl př.ing. Dušan Slošiar, kterému jsem osobním dopisem poděkoval, poněvadž mě velmi potěšila jeho krátká věta při vyúčtování nákladů pro tisk: "Na peníze nespěchám, rád vypomůžu". Jaká byla a je situace ve vydávání Zpravodaje, je známo. Snad se situace postupně zlepší. Je pravdou, že po několik let vždy celý Zpravodaj od jeho uspořádání, sepsání a jednání v tiskárně dělal sám P.Mimránek. Za výše uvedené situace se mohlo stát, že došlo k nějakým drobným chybám či překlepům. Přesto toto číslo (112) považuji pro každého člena za alfu i omegu. Každý článek či stať má svou úroveň, námět, vystihuje situaci a ukazuje jak dál. Tento pohled vpřed vystihuje hlavně Anketa, která se tentokrát zaměřila nejen na hodnocení nejoblíbenějších odrůd, ale zabývala se i jinými náměty. Ve 12 bodech této ankety je pro nás pro všechny stanoven úkol stálého hledání a vylepšování, sledování zdravotního stavu, odolnosti jednotlivých rostlin proti škůdcům, povětrnostním podmínkám apod. Tato stať ankety bude po delší dobu naší činnosti důležitým náhledem na požadavky, informace, názory členů a též na běžné statistické přehledy. Prosím, zasílejte co nejvíce své požadavky na náplň Zpravodaje, vyplňujte pečlivě anketní lístky !

Členský příspěvek, jak je většině členů známo, se u kmenových členů zvyšuje od r. 2003 z dosavadních 50 Kč na 100 Kč. Jelikož každá SZO tak i naše sdružuje řadu členů, kteří jsou i ve dvou organizacích, bude nutno na dnešní VČS odsouhlasit novou výši příspěvku.

Na podzim minulého roku jsme byli vyzváni Republikovou radou podílet se 22.-25. srpna 2002 na letní etapě celostátní výstavy květin FLORA Olomouc. Proto vyzývám naše pěstitele, především ty z Moravy, aby se této výstavy zúčastnili a načasovali část výsadby k tomuto datu. Bližší informace jsou ve Zpravodaji č.112, popř. je možno je získat přímo od Republikové rady.

Rok růže 2002: Světová federace růžařských společností se obrátila na všech 38 členských států světa, aby se zúčastnili celosvětové akce „RŮŽE 2002", jelikož růže je na celém světě nejoblíbenější květinou, je živým symbolu lásky, krásy, přátelství a míru. Žádám všechny členy, buďte nápomocni svým vlastním příkladem v rámci svých možností. Poskytněte rady při pěstování, poraďte, které odrůdy je vhodné koupit a pěstovat.

Dále se chci zmínit o našich vyznamenaných, kteří obdrželi svazové ocenění:

I. stupeň Machala Jan
II. stupeň Hlaváč František
III. stupeň Mimránek Petr
III. stupeň Palát Stanislav

Pamětní list ČZS ke 45. výročí jeho trvání obdrželi:
ing. Jan Lubojacký
Vlastimil Novák

O zásluhách vyznamenaných nebudu hovořit, neboť jejich dlouholetá obětavá práce v ČZS a především v GLADIRISU mluví sama za sebe, je všem velmi dobře známa a je jejich nejlepší vizitkou.

Na letní etapě výstavy „KVĚTY 2001" v Lysé n./Labem obsadila SZO GLADIRIS 4. místo a získala vázu a diplom v soutěži o nejlépe řešenou expozici.

Budou následovat další zprávy našich funkcionářů. Žádám Vás přítomné, abyste zprávám věnovali zvýšenou pozornost, neboť to budete vy, kteří budete či nebudete hlasovat pro řadu opatření, týkajících se především finančních záležitostí. Apeluji na Vás nejenom za sebe, ale i za výbor, abyste finanční hospodaření nepodceňovali a na sponzory nespoléhali; mečikáři nejsou pro ně dost atraktivní.

Vážení členové, téměř dva měsíce se již nacházíme v roce 2002 a ptáme se mnohdy i sami sebe, jaký ten rok bude. Jsme všichni dosud poznamenáni tragickými událostmi minulého roku, ať to byla katastrofa v USA a následná válka v Afganistanu, či nepokoje na Blízkém východě. I doma, ve své zemi, se potýkáme s různými problémy: Jsou to drogy, kriminalita mládeže, ekonomická situace mnohých z nás. Díváme-li se do blízké budoucnosti s obavami, máme na to právo, ale nesmíme zůstat v pozici lidí ustrašených a tápajících. Přiznávám, že i já jsem trochu tápal a nevěděl jsem jak dál, nebyl jsem si jist, zda budeme vůbec schopni zajistit vydávání Zpravodaje, zda nám s tím někdo pomůže. Věřte, nevěřte, ozvala se nám na výzvu při anketě př. Holíková z Hranic na Mor. a napsala nám, že má vnučku, která studuje jazykové gymnasium, a ta že je ochotna dělat překlady a žádá nás o zaslání fotokopií textu, který potřebujeme přeložit. Nyní, kdy mám další dobré zprávy o pomoci našich členů při práci na Zpravodaji, sílí má naděje v jeho další existenci.

Je mnohým z nás nejenom dobře známo, ale i sami jsme to prožili, že mnohé zdánlivě jednoduché věci se ukáží nepřekonatelně složitými a naopak mnohé zdánlivě nepřekonatelně složité záležitosti mívají nakonec jednoduché řešení. Beznadějné situace, které nás trápí, se nakonec stanou situacemi nadějnými, situacemi, které nás těší, které nás posilují, kterými žijeme a které nám dávají sílu do dalšího života. Jenom musíme v sobě nosit i v dobách nejtěžších naději; je psáno a známo, že i "za noci nejtmavší na slunce pamatuj". Jsou pravděpodobně zde mezi námi pamětníci toho, kdy se hrálo v Praze mistrovství světa v hokeji. Tehdy kanadské mužstvo vedl kněz páter Bauer. Při jednom rozhovoru s novináři prohlásil, že každý hráč musí na ledě bojovat i o ztracený zápas až do konce, neboť "naděje umírá poslední". To je i moje kredo.

Vážení přátelé, to platí i pro každého z nás nejen v životě, ale i ve společné práci třeba pro GLADIRIS. Za tuto dobrovolnou práci Vám členům přítomným i nepřítomným srdečně děkuji. Děkuji členům výboru s přáním, abychom se ve zdraví nadále setkávali a měli se rádi nejenom v r. 2002, ale co nejdéle v třetím tisíciletí.

Děkuji územní radě N.Jičín, vedené předsedou Zd.Balašem, jakož i Republikové radě, vedené př. Josefem Klimešem za vše, co pro nás vykonali.

V neposlední řadě děkuji všem našim drahým a milým polovičkám za shovívavost a trpělivost, kterou s námi mají.

Václav Bajar

USNESENÍ z Výroční Členské schůze specializované základní organizace GLADIRIS, konané 9. února 2002 v Otrokovicích.

1. VČS bere na vědomí a schvaluje:
   a) Zprávu o činnosti SZO Gladiris za rok 2001
   b) Zprávu o hospodaření a revizní činnosti.
2. Předání ocenění Republikové rady za 4. místo hodnocení expozic na výstavě KVĚTY 2001 Lysá n/Labem
3. Rozpočet SZO Gladiris na rok 2002
4. Vydání 3 čísel Zpravodaje v roce 2002
5. Podílet se na výstavě FLORA OLOMOUC (letní etapa) ve dnech 22.-25. srpna 2002 v souladu s informacemi a pokyny Republikové rady.
6. Projednat připomínky z diskuse VČS a bude-li to žádoucí, odpovědět na ně ve Zpravodaji.

Dnešní Výroční členské schůze se podle presenční listiny zúčastnilo celkem 56 členů.

Zpráva revizní komise o kontrole činnosti a hospodaření za rok 2001

Revize sledovala:

1.) Pokladní deník. Revize pokladního deníku byla provedena 14.1.2002. Zkontrolovány byly všechny příjmové i výdajové doklady. Bylo konstatováno, že pokladní deník je veden svědomitě. Výdajové položky jsou parafovány předsedou organizace. Revize pokladny byli přítomni za revizní komisi: Ing. Merka a J.Hrabovský. Za výbor organizace: V.Bajar, P.Zagora a St.Palát.

2.) Kontrolovány byly deníky poštovného, část při kontrole pokladního deníku a část před poslední výborovou schůzí. Nebyly shledány žádné závady. Všechny položky uváděné v denících jsou odůvodněné.

3.) Stávající inventář: Hlavní část inventáře je umístněna ve skladu ČZO Kopřivnice, za který odpovídá hospodář organizace př. Stanislav Palát. Ostatní části inventáře jsou roztroušeny po celé republice a jsou pod patronací jednotlivých členů. Svou odpovědnost za svěřené základní prostředky podepisují v protokolu.

4.) Matrika členů: Kontrola členské základny byla provedena podle informací předaných pokladníkem. Členové, kteří nezaplatili členské příspěvky nebo vystoupili, nejsou již vedeni v seznamu členů.
Stav naší členské základny k datu 1.1.2002 je: 182 členů z ČR, 12 členů ze SR, tj. 194 členů celkem. Doporučuji matriku předat pokladníkovi.

5.) Hodnocení činnosti výboru: Výbor se po výroční schůzi sešel celkem třikrát. Naposledy 8. února 2002, tedy včera večer. Hlavní body jednání výboru:
   a) účast členů na výstavách
   b) organizační záležitosti
   c) příprava a zajištění VČS

Závěr: Naše specializovaná organizace je životaschopná, což možno konstatovat podle stavu pokladny i podle aktivity v účasti na výstavách, pořádaných jak naší SO tak RR ČZS.

Ing. Štrefan Merka

Zpráva o hospodaření naší ZSO za rok 2001

		Kč
Příjmy:	členské příspěvky	
	úroky z termínovaných vkladů	
	úroky z běžného účtu	
	dotace od ÚV ČZS Praha	
	registrace gladiol	

		Kč
Vydání:	vydání Zpravodaje č.110 a 111	
	skladování váz ve Štramberku	
	nájem za místnost pro VČS	
	výborové schůze	
	poplatky za vedení účtů u ČS a.s.	
	členské známky	
	poštovné	
	odměny	
	kopírování	
	organizační	
	daň FÚ z odměn	
		Kč

Informace pokladníka:

Stálý člen, který od nás obdrží známku ČZS, platí za jeden rok 110,- Kč
Stálý člen, který platí známku ČZS u jiné ZO, platí za jeden rok 80,- Kč.
Nový člen při vstupu do organizace zaplatí navíc za registraci a členský průkaz 15.- Kč.
Členské příspěvky můžete platit několika způsoby:

- Na výroční členské schůzi u pokladníka v hotovosti
- poštovní poukázkou A, která bude přiložena k dnešnímu číslu Zpravodaje s vyplněným variabilním symbolem těm, kteří neměli možnost zaplatit členské příspěvky na schůzi v Otrokovicích
- peníze též můžete poslat poštou, poštovní poukázkou C na adresu pokladníka: Petr Zagora, Ostravská 94, 73551 Bohumín-Vrbice
- Přímé převody z účtu na účet jen s uvedením variabilního symbolu, který je uveden na Vaší peněžní poukázce A.
- Běžný účet máme u České spořitelny v Bohumíně (převedeno z N.Jičína), číslo účtu je stejné: 1761305399/0800, konstantní symbol je Vaše pořadové číslo dle seznamu členů, které je důležité pro informaci, kdo peníze na účet poslal.

V tomto Zpravodaji jsou přiloženy členské známky těm, kteří je doposud neobdrželi za rok 2001. Žádám, aby členové, kteří mají nyní přiloženu ve Zpravodaji složenku, poukázali svůj členský příspěvek nejpozději do 20. května t.r.

Petr Zagora

Blahopřejeme:

Všem členům, kteří se v letošním roce 2002 dožívají významného životního jubilea, přejeme do dalších let pevné zdraví, štěstí a mnoho pěstitelských úspěchů.

50 let: Klaška Josef, Kovařík Jaroslav, Ing. Nejedlo Pavel, Zadák Karel

60 let: Ing. Buksa Jaroslav, Ing. Prachař Milan, Sladký Jan, Škuca Stanislav

70 let: Axman Jan, König Vlastimil, Kovařík František, Mikulec Josef, Utratil Karel, Ing. Chmelík Vojtěch

75 let: Šimek Václav

nad 80 let: Dinter Bernard, Doležal Josef, Jaroš Jaroslav, Machala Jan, Mužík Viktor, Vítek Stanislav, Bajer Andrej

Antonín Žufan, matrikář.

Zpráva o konání výstavy mečíků a jiřin v Hodonicích:

Již po dvanácté připravili členové specializované organizace Gladiris ve dnech 11.a 12. srpna 2001 v kulturním domě v Hodonicích výstavu mečíků a jiřin.

O kvalitách této akce vypovídají rostoucí počty pěstitelů i návštěvníků. Jako každoročně měla výstava tématické zaměření. V posledním roce byla osnovou celé výstavy

voda. Voda - zdroj života člověka i květin. Stala se současně i symbolem nového tisíciletí - něčeho nově začínajícího. V sále bylo aranžováno 6 bazénků s různými vodními rostlinami, kameny a živými rybičkami, které se těšily zvláště zájmu dětí. Vystavovatelé byli tradiční pěstitelé - Jiří Houšť, Milan Šoba, ing. Zdeněk Simek, MUDr. Marie Simková, ing. Jan Holík, ing. Dalibor Poláček, paní Marie Šebestová a nejmladší vystavovatel, Václav Texl. Jiřiny vystavoval Mgr. Jan Nejdík a Břetislav Roudenský.

Vystaveno bylo 300 odrůd mečíků a celkem téměř 700 klasů. Jiřin bylo vystaveno 131 odrůd a 450 jejich květů. Kolik různých květin bylo v aranžmá jsme samozřejmě nepočítali, bylo jich velké množství, a to nejen mečíků, ale také chryzantém, gerber, růží, aster a jiných druhů.

Tuto výstavu navštívil rekordní počet návštěvníků, a to 1265. Je zajímavé, ale ne překvapující, že na výstavu přijedou lidé z velmi vzdálených míst naší vlasti, ale ti, kteří bydlí v její blízkosti, se jí neúčastní. Je to však zkušenost i jiných pořadatelů a vystavovatelů.

Za krásný výsledek výstavy je nutno poděkovat místním ochotným aranžérkám, které vytvářejí ducha celé výstavy. Výstavu podpořili tito sponzoři: OÚ Hodonice a Tasovice, HAIVA Hodonice, Ledo p. Kašpar Tasovice, Sladovna Hodonice, Vertex Hodonice, ZENZA Hodonice, JARVA Hodonice.

Součástí výstavy byl prodej řezaných i hrnkových květin a cibulovin. Letos jsme nabídli návštěvníkům několik stovek řezaných mečíků, knihy, obrazy, paličkované krajky, výrobky chráněných dílen ze Znojma a keramické výrobky žáků z místní ZŠ. Rovněž bylo nabídnuto občerstvení na velmi dobré úrovni.

Zároveň zveme zájemce na letošní výstavu mečíků a jiřin, která se bude konat 10. a 11. 8. 2002 opět v Kulturním domě v Hodonicích. Srdečně jste na tuto výstavu zváni.

ZO ČZS v Rapotíně uspořádá ve dnech 17.a 18.srpna 2002
od 9 do 18 hodin v kulturním domě
34. VÝSTAVU MEČÍKŮ

Její návštěvu lze spojit s prohlídkou zámku, lázeňského parku a ruční výroby papíru ve Velkých Losinách (3 km), případně použít termální koupaliště tamtéž.

Srdečně zvou pořadatelé.

POZVÁNKA

Organizátoři mezinárodní výstavy by si pokládali za čest, kdybyste přijal(a) naše pozvání a poskytl(a) své květy na 5. Mezinárodní výstavu mečíků. Výstava se uskuteční ve dnech 17.-18. 08. 2002 v Teatrze Ziemi Rybnickej v Rybniku. Polsko.

Nad výstavou převzal záštitu president města Rybnika. Příjem exponátů bude v pátek 16. srpna od 12.00 hodin. Vyhlášení výsledků, předání cen a setkání vystavovatelů bude v sobotu v 11.00 hodin.

Za organizační výbor výstavy srdečně zve Mgr. ing. Piotr Wistuba,
Ul.Orzepowicka 12, 44-217 Rybnik, tel. 032-4241679,
e-mail: gwistubabox@poczta.onet.pl

ČZS základní organizace Nemyčeves-Vitiněves, 507 01 Slatiny

Vás zve na

32. speciální výstavu mečíků

ve dnech 10. - 11. srpna 2002 v sokolovně v Nemyčevsi.
Soutěž vystavovatelů o nejkrásnější bílý květ mečíku a nejlepší expozici.
Výstava bude otevřena od 8 do 18 hodin.

SEZONA 2001

Ivan Šaran

Již jaro 2001 naznačovalo, že sezóna 2001 nebude jednoduchá. Možná už si někdo ani nevzpomene, že jaro bylo dlouho studené, což by ani nevadilo, ale i mokré, takže s výsadbou prvních hlíz mečiků jsem začínal až 14 dní po svém obvyklém termínu, tj. 25.4. Vždy vysazuji asi 1000 hlíz nejrannějších odrůd tak, abych měl klasy již koncem června a začátkem července, loni jsem však první klasy řezal až 13.7 (VANESSA, MAY BRIDE), nákvět ostatních odrůd byl ještě pozdnější. Pak již se počasí umoudřilo a následné měsíce byly vcelku normální. Několik zvláštností však loňský rok měl. Na pozemcích, kde jsem pěstoval mečíky, se mi zase potvrdila pravda o tom, že každý se učí vlastně nepřetržitě. Někdy se mi zdá, že u mne to platí dvojnásobně. Takže o co šlo:

Jako vždy, pro semenáče, nejvzácnější odrůdy a mečíky pro testování jsem vybral pozemek, kde jsem mečíky nepěstoval 7 roků, po skončení sezóny 2000 jsem ho zvlášť vyčistil a náležitě vyhnojil Cereritem. Brut jsem dal na pozemek, kde mečíky nebyly 5 let a hlízy sázené na řez klasů jsem vysadil na plochu, kde mečíky rostly v roce 1999. Přiznám se, že jsem počítal s tím, že hlízy tohoto posledního pozemku budu po skončení sezóny likvidovat. Můžete hádat, jaké byly klasy a následně hlízy z těchto tří ploch. Nejméně kvalitní klasy a následně hlízy jsem měl na ploše nejvíce sledované, tj. na poli se semenáči. Brut rostl celkem pěkně, dost mu pomohly i deště na konci sezóny, tj. v září. Hlízky z tohoto pole byly vcelku kvalitní, i když třeba loni jsem měl hlízy z brutu lepší. Jaké bylo moje překvapení (a proč neříct, že příjemné) z klasů a potom hlíz z místa, kde vlastně rostly jen s přestávkou jednoho roku. Když řeknu, že klasy splňovaly všechny tržní a často i výstavní předpoklady, že hlízy jsou i ve skladě zdravé, čisté, prostě nejlepší kvality, tak je to skoro k neuvěření. Takže kde jsou všechna pravidla o rotaci pozemků, které jsem vždy tak respektoval a prosazoval? Nevím, skutečně nevím. Snad jenom poznámka na závěr: Pozemek, na kterém rostly v roce 2001 hlízy na květ, jsem nechal v roce 2000 úhorem, jenom jsem na něm v průběhu sezóny ničil plevel. Již opakovaně se mi potvrdilo pravidlo, že nejlepší předplodinou pro mečíky je předplodina žádná, to značí čistá, udržovaná a kultivovaná plocha. Vlastně se musím zmínit ještě o jednom překvapení, které mi sezóna 2001 přinesla. Poslední hlízky některých odrůd, kterých jsem měl skutečně nadbytek, jsem vysazoval až 18. června 2001. Kromě jiných odrůd (např. JIZERA, MODRÝ PROGRAM, ISABELLA, VALČÍK) jsem sadil i hlízky kultivaru JARNÍ TÁNÍ. Tento mečík, vyšlechtěný J.Koníčkem, jsem chtěl pěstovat už poslední rok. Jeho nedostatkem, hlavně v mých podmínkách teplého počasí na Hané, byla neschopnost odrůdy udělat dlouhý a hlavně rovný klas. Přiznám se, že jsem ho v sezóně ani neřezal, klasy byly neprodejné. Všem bych však přál vidět, jaké klasy (a to všechny) měla tato odrůda v září a říjnu. Dlouhé, dostatečně vysoké, absolutně rovné, silně voskové květy v ideálních dvouřadech -

jenom řezat, vystavovat a vyhrávat. Takové klasy jsem absolutně postrádal na výstavě v Lysé nad Labem.
Například.

Co mě v sezóně 2001 udělalo radost. Tak především a nadevše výstava v Anglii. O té chci napsat článek zvlášť do následujícího Zpravodaje, takže jenom několik vět. Vystavoval jsem společně s J.Koníčkem, přičemž Jardovy mečíky tvořily větší polovinu naší expozice. České mečíky se líbily, odborná porota je ocenila stříbrnou medailí, když zlatá u žádných vystavovaných mečíků udělena nebyla. Myslím, že je to úspěch nejenom nás, ale všech českých a slovenských odrůd a šlechtitelů a neskromně snad mohu poznamenat, že i celého českého zahrádkářství. Vždyť komu se podaří dostat někdy pozvání a úspěšně se zúčastnit výstavy v zemi pro květiny tak zaslíbené, jako určitě Anglie je?

K vlastním odrůdám, semenáčům a testovaným mečíkům: Celou sezónu jsem pozorně sledoval přibližně 100 nových kultivarů z U.S.A., které mi pravidelně posílá přítel Michael Wagner. Žel, jak jsem již napsal, vysadil jsem je na pozemku, který se ukázal jako nevhodný k tomu, aby se plně ukázaly kvality všech odrůd tak, jak jsou popisovány v nabídkových katalozích. Na druhé straně věřím, že ty, které byly pěkné v sezóně 2001 a za daných podmínek, nebudou horší třeba letos. Co se mi zvláště líbilo: Z miniaturek to byly OCEAN BREEZE 212, 98 M, CAROL LEE 137, 91 E, BRENDA JO 247, 94 M, EXACTLY 253, 97 EM, FIRE FRENZY 256, 99 E, BLACK PEARLS 258, 97 M, a pěkně hnědý DITTO 293, 00 EM. Nejlepší byl určitě cv. BLACK PEARLS. Je nejenom krásný, ale zdá se i zdravý a množivý. Ze sortimentu velkokvětých odrůd se mi líbily zvláště SUPER HIGH BROW 501, 98 M, DREAMS END 533, 96 LM, MADISON AVENUE 436, 96 M, BLACK CHERRY 368, 99 M, GRAND ILLUSION 96 M a LADY LUCILLE 345, 96 LM. Slušně se ukazovala i řada dalších, ale ne natolik, aby vynikly. Z našich mečíků se mi hodně líbily žluté kultivary od pana Machaly, např. TOPAZ, LINDA, STARÁ KRAJKA, ZUBERSKÁ KRAJKA, pěkné byly dnes již klasické odrůdy jako ANNA LEORAH, CLARENCE'S CHOICE, PINK LADY, OF SINGULAR BEAUTY, z českých odrůd METÁL, YONAN MARU, SAMBA, KYTICE, z mých mečíků u mne pěkně kvete GLADIRIS, ANJA, MIA, NOE, z těch novějších DELILAH, SAMSON, radost mi dělá hlavně PETRA. Zapomenout nechci ani na novinku J.Koníčka NEBESKÁ BRÁNA. Skutečně pěkné. Zmínit se ještě musím o úspěchu dvou našich odrůd v hodnocení TOP TEN v USA. Kultivar J.Koníčka PINK ELEGANCE skončil v tomto hodnocení výstavních odrůd v USA za rok 2001 osmý s 18 body, můj SAMSON devátý se 17 body. SAMSON ještě zabodoval v žebříčku nejlepších introdukcí za posledních pět let, kde skončil na šestém místě. To je velký úspěch našich mečíků, o jakém se nám před několika léty ani nezdálo.

Úvaha o pěstování a křížení mečíků.

Jan Axman

Ve Zpravodaji č.111 jsem popsal své zkušenosti s pěstováním a křížením mečíků. Po kladné odezvě na tento článek mohu říci, že mnoho našich šlechtitelů používá ke šlechtění dekorační mečíky s dekoračními, které povětšině vytvářejí klasy pod 70cm délky a 16-20 puků. U křížení, kde alespoň jeden z rodičů vytváří pravidelně delší klas než 70cm a má 24 a více puků, může v malém procentu při výběru mezi semenáči vzniknout i mečík s podobnými parametry, tedy řečeno, mečík výstavní. Jsme svědky toho, že u nás vzniklo mnoho dekoračních odrůd, se zkadeřením a voskovými květy, většinou však jen s 16 –20 puky, jen výjimečně více.

Množství puků je dáno mečíkům genetickými vlohami, které dědí po rodičích. Toto jsou velmi složité záležitosti, které byly dosti dobře popsány ve starších Zpravodajích z pera V.Talicha. Samozřejmě geneticky, přenosem a uspořádáním genů v nové rostlině se přenáší nejen počet puků, ale všechny další potřebné i nepotřebné vlastnosti, pro nás viditelné z projevu růstu a vzhledu květu, ale i vlastnosti neviditelné, které se dědí, aniž bychom o nich věděli a mohou se projevit v některých následných generacích a překvapit.

Při honbě za zkadeřenými a voskovými mečíky se často opomíjely a dávaly do zapomenutí mečíky s dlouhým klasem, ale malým zkadeřením až se zjistilo, jako u GEM STATE, že je možné vypěstovat zkadeřené mečíky s dlouhým klasem a velkým počtem puků. GEM STATE *(Boise Belle x Columbia)* měla schopnost přenést na potomstvo své dobré vlastnosti (dlouhý klas a velký počet puků), stejně jako sport z GEM STATE pojmenovaný GEMINI. Rovněž DIRECTOR *(Boise Belle x Burma)* a jeho sport HIGH HIGHNESS měly 25 puků. Dále připomínám odrůdy ORANGE CHIFFON, PARTY RUFFLES, BRIGADIER a další, které byly používány jako rodiče a staly se základem šlechtění pro výstavní mečíky s 24 a 25 puky, s pěknou a pravidelnou stavbou klasu. Mnoho dalších starších kvalitních odrůd neuvádím.

Je podivuhodné, že jsou to pozdní odrůdy, které kvalitně kvetou. Mezi ranými odrůdami je málo výstavních odrůd a zřejmě je to tím, že výstavní mečíky potřebují delší vegetační období k vytvoření dlouhých klasů, ale to je pouze moje domněnka. To je otázka, nad kterou se musí šlechtitelé zamyslet. Znamená to tedy vybrat si mateční odrůdu, která si dominantně uchovává ranost a v jejímž rodičovství je alespoň jeden rodič s velkým počtem puků (24 a více) a na tuto matku znovu použít jedině odrůdu, která má pravidelně více puků. Je pak větší naděje, že potomstvo bude mít ve velkém procentu dlouhé klasy.

Ve vlastním seznamu odrůd, které pěstuji, mám zapsána všechna rodičovství odrůd, která se mi podařilo zjistit. Další rodičovství se mi doufám podaří zjistit později.

V posledních pěti letech jsem prováděl jen nahodilá křížení z roztrpčenosti nad nepříznivými podmínkami a ztrátami mnohých odrůd i novošlechtěnců. Vzhledem k nepříznivým podmínkám se mi nepodařilo většinu svých kříženců dopěstovat a rozmnožit. Bylo to vlivem nevhodné a škůdci a nemocemi zamořené půdy a také nedostatkem času na tak náročnou práci při velkém množství pěstovaných odrůd. Přispěly k tomu též nastupující choroby, které přináší stáří, a které rok od roku ovlivňují fysické síly.

Mým velkým snem je vypěstovat mečíky s čistějším odstínem barvy modro-fialové a tyrkysové barvy, ale toto bude asi nad genetické možnosti mečíků, i když tyto mají jednu z nejširších barevných škál v květinové říši. Spokojen bych byl, kdyby vznikly kombinace modrofialové a zelené. Měl jsem již nakřížený sadbový materiál pro výběry, ale tyto hlízy uhynuly u zahradníka, který mi zapůjčil půdu, která však byla silně zamořena drátovci, kteří porost naprosto zdecimovali. Zachránil jsem jen minimální počet brutů , které nyní po rozmnožení introdukuji.

Mám naplánováno na pět tisíc křížení, ale do sta let zde nebudu, proto budu spokojen, když ještě několik let budu křížit podle svých možností, co mi zdraví dovolí. Snad se mi podaří uskutečnit z toho desetinu a snad se mi poštěstí i to, že potřebné odrůdy pokvetou současně, a že bude vhodné počasí. Též doufám, že se mi podaří sehnat některé potřebné odrůdy, o které mě vloni připravil krtek, který mi na zahrádce řádil jako zdivočelý. Rané a polorané odrůdy mi zničil téměř úplně, převážně budu začínat z brutu.

Mám letos zájem o výměnu hlíz. Byl bych rád, kdyby mi napsali zájemci o výměnu hlíz a zaslali mi seznamy pěstovaných odrůd. Za hledané odrůdy bych nabídl i některé novošlechtěnce, které se mi podařilo letos napěstovat. V loňském roce mi vykvetlo asi 20 nových výborných novošlechtěnců, většinou dekoračních, s 20-22 puky.

Podobně jako vloni nebudu mít opět místo na vysetí brutu, a proto ho mohu nabídnout zájemcům k dopěstování. Kdo by měl zájem, ať se přihlásí co nejdříve a napíše, o jaký počet brutů by měl zájem.

Přestože loňský rok nebyl příznivý (bylo příliš dlouho mokro a bylo méně slunce), sklidil jsem lépe než v minulých pěti letech, byť jsem vybíral hlízy a brut ze zamokřené a blátivé půdy. Obával jsem se botritidy, ale udělal jsem myslím dobře, že při sázení jsem zastříkával hlízy a brut Quadrisem, listovým hnojivem se stimulátorem a Karatem. Další postříky jsem prováděl koncem května, začátkem července a začátkem září, a to Kupricolem s insekticidem a listovým hnojivem Wuxal Super. V červnu jsem provedl hnojivou zálivku Kristalonem. Jelikož mi začala půda v létě mechovatět, rozhodl jsem se, že letos na jaře postříkám půdu skalicí zelenou, abych tomuto jevu zabránil, protože sázím mečíky dost hustě a sluníčko se málo dostane mezi listy až na půdu.

Plánů jsem měl a mám dostatek, záleží však vždy na okolnostech, co se z nich podaří uskutečnit. Přeji do nové sezóny všem našim mečíkářům, aby se jim podařilo uskutečnit co nejvíce plánů, aby měli pevné zdraví a hlavně chuť do práce.

Dodatek: Udržel a pěstuje někdo některou z těchto odrůd? Ozvěte se!

ADONIS, ALLFRESCO, ALLEGRO, ALLURE, ALOHA, AMAZING RUFFLES, ATLANTIS, ATTRACTION, ARTISTRY,AWESOME, AZTEC CHIEF, AZURE SKY, BALADA, BALLERINA, BERMUDA WATERS, BESS MYERSON, BIG DADDY, BLACK PICOTEE, BLACK PRINCE, BLAZE, BLUE ANGEL, BLUE DANUBE, BLUE DELIGHT, BLUE ICE, BLUE MAGIC, BLUE MONDAY, BLUE MOON, BLUE RUFFLES, BLUE SKI, BLUE SMOKE, BRIGADIER, BROWNSTONE, CALYPSO(Bae.), CANCUN, CARNIVAL TIME, CASCADE, CHEETAH, CHERUB EYES, CHINESSE CORAL, CHLOE, CHOCOLATE SUNDAE, CINNAMON COAST, COCOA A CREAM, CONFECTION, CORAL GEM, CORAL SPIRE, DAIRY QUEEN, DARKEST HOUR, DARK MOOD, DÉMON, DRIFTWOOD, DUTCH CHOCOLATE, DYNAMO, ELDORADO, EL TIGRE, EMBERGLO, ETERNAL BEAUTY, ETERNAL CITY, EVERGREEN, EXQUISITE PINK, FANFARE, FIESTA, FINGER LAKES, FLORELLA, FOOLISH PLEASURE, FORTE, FREDONIA, FRISKY, GARDEN STATE, GEM DANDY, GILLIAN, GLISTENING SNOW, GLOAMING, GOLIATH, GEORGEOUS RUFFLES, GRAND TETON, GREEN LILAC, GREEN MIST, GREENWILLOW, GUARDIAN, HARMONY, HEARTHBEAT, HEATHER HILL, HEAVENLY ROSE, HEAVENLY TREASURE, HOME RUN, HONEYCOMB, HORIZON, JEROME PINK, KRAKATOA, KRÉMOVÝ MAJESTÁT, LADY BOUNTIFUL, LAKE WINNEBAGO, LANDMARK, LA ROSITA, LIAHONA, LILAC RUFFLES, LIME FIZZ, LIME CHIFFON, LIMELIGHT, LOVE AFFAIR, LULU, MAGNOLIA, MALIBU, MARMALADE, MASTERS TOUCH, MEXICALI ROSE, MILK AND HONEY, MOON MIRAGE, MOON MIST, MORNING SUN, MOROCCO, MOTHERS DAY, NEW HOPE, ORANGE CHIFFON, ORANGE SHERBET, ORCHID FROST, PALE MOON, PALM SPRING, PASTEL PRINCESS, PEARL BLUE, PICKANINNY, PINK LACE, PINK MIRACLE, PINK PRIDE, PLUM PUDDING, PRISTINE, QUENN'S LACE, RAJAH, RAPTURE, RED LANCE, RELIA, REVELATION, RIVALRY, SATURN, SENTINEL, SHALIMAR, SHANGRI-LA, SHOGUN, SHOWBIZZ,SHOWPIECE, SIGNAL RED, SILVER MOON, SILVER STAR, SMOKY LADY, SOCKEYE, SONATA, SPARTAN, SPECTACULAR, SPIC and SPAN, SPIRIT OF 76, STAR SAPPHIRE, STELLA DALLAS, SUMMER GLOW, SUMMER SPECIAL, SUPER SNOW, SWEET MUSIC, TANARAMA, TEMPTRESS, THISTLEDOWN, TIGER KITTEN, TOLTEC, TRAVIS LEE, TROPIC SEAS, TWILIGHT, VALENCIA, VIOLET CHARM, VIVACIOUS PINK, WINTERGREEN, WIZARD, WOODSMOKE, ZELENÁ HORA, ZSA-ZSA, ZUNI BRAVE.

Tyto odrůdy a též odrůdy, které jsem uvedl v Gladirisu č.111, jsou, domnívám se, při vhodné kombinaci se současnými výstavními odrůdami perspektivní k vyšlechtění výstavních odrůd s 24 až 30 puky. Mnoho z těchto odrůd již jistě nikdo nemá, ale ty nejvitálnější se snad ještě někomu daří udržet. Bylo by užitečné, aby se tyto genové skvosty neztratily ze šlechtitelských programů.

Poděkování:

Loňského roku se přihlásili a rozhodli pomoci napěstovat moje šlechtění přátelé D.Holíková, V.Kadlec a M.Dostál. Velmi si cením jejich rozhodnutí, obětavosti a pečlivé práce, zvláště pro to, že už nepatří mezi nejmladší členy naší organizace. Zvláště děkuji panu Kadlecovi, který i přes nemoc se zhostil namnožení obětavě a vynikajícím způsobem, za což mu patří můj dík a obdiv. S jeho svolením jsem pojmenoval jeden svůj semenáč „PŘÍTEL V.KADLEC" na památku jeho zanícenosti pro pěstování nejen mečíků, ale i narcisů a lilií a dalších nádherných květin.

Mám ještě spoustu semenáčů neintrodukovaných, které je potřeba rozmnožit. Pokud by někdo další měl zájem o množení, mohu mu zaslat brut. Stačí sdělit, o jaké množství brutů by měl zájem. Ti kteří pomohou, mohou si požádat o pojmenování některého semenáče jménem, nebo mohou navrhnout jiný přiléhavý název. Mám spoustu odrůd a semenáčů, omezenou plochu na výsadbu, proto hledám pomoc. Nejsem již nejmladší a nejsem zcela zdráv.

Zásady ochrany mečíků před houbovými chorobami a třásněnkou.

Josef Král, Litoměřice

Za důležitou považuji desinfekci půdy před sázením. Dají se použít chemické přípravky, například Basamid. Za účinnější a lepší prostředek k tomuto účelu považuji dusíkaté vápno. Ničí semena plevelů, půdní škůdce a houbové nemoci, dodá půdě dusík a vápno. Zapraví se tři týdny před výsadbou hlíz do půdy rytím nebo zafrézováním.

Jako další důležitou ochranu považuji moření hlíz před výsadbou. K moření proti houbovým a bakteriálním chorobám se používají přípravky Benlate 0,2%, Fundazol 0,2%, Rovral 50WP 0,2%, Rovral Flo 0,4%. Délka moření těmito přípravky je 30 minut. Na moření proti fusariose se používá Sportak 45 EC 0,4% a další přípravky. Délka moření u Sportaku je 15-20 min.

Důležité jsou postřiky během vegetace, a to proti třásněnce a proti houbovým a bakteriálním chorobám. Proti houbovým chorobám se používají Dithane DG 0,2%, Dithane M 45 0,2%, Novozir MN 80 0,2% a další.

Proti třásněnce se používají Karate 5 EC 0,03%, Karate 2,5 EC 0,06%, Dragon 2,5 EC 0,06%, Decis 2,5 EC 0,04%, Decis Flow 0,04-0,05%. Karate je dobré dávat současně do jednoho postřiku s Decisem, Dragonem nebo dalšími. Například Decis Flow plus Karate 2,5 EC v předepsané koncentraci. Kombinace obou přípravků zaručí účinnější likvidaci třásněnky. Pro lepší ulpění postřiku na rostlině je dobré přidávat smáčedlo. Dá se použít i Jar, a to jedna kávová lžička na 10 l postřiku. Celkem je dobré udělat během vegetačního prostředí 5 postřiků proti třásněnce a 4 postřiky proti houbovým chorobám.

Ošetření před uskladněním hlíz provádím následujícím způsobem: Odlomím stonek a hlízu očistím zhruba od hlíny. Takto očištěné hlízy důkladně v bedničkách postřikám, koncentrace postřiku je 2-násobná než u postřiku, používaného za vegetace. Používám Decis, dá se použít i Dragon 2,5 EC a další insekticidy. Tímto způsobem likviduji před uskladněním třásněnku. Odlámané stonky je nejlépe spálit. Po ošetření má proběhnout sušení hlíz při pokojové teplotě, a to po tři týdny a za dobrého větrání. Pokud se nevětrá, hlízy začnou plesnivět. Při kontrole hlíz jsem nenašel žádnou třásněnku.

Ještě chci dodat, že není dobré sázet mečíky po česneku, protože hrozí nakažení sadby fusariosou. Pokud nemáte jinou možnost, je třeba provést desinfekci půdy a provést namoření hlíz proti fusariose a též provádět postřiky proti houbovým chorobám.

ATTRIBUTE BAYOU BELLE BRIDAL VAIL CANDLESTICK CLASS QUEEN CHORUS LINE

LAVADANDY LET S POLKA LOGAN S TAN MY SWEETHEART PHIL S SMOKE FIRE N SMOKE

RAZZLEBERRY RED S HUCKLEBERRY RED THUNDER SHIRLEY MAY SQUAREDANCE TRILOGY

Další podrobnosti naleznete na : http://www.columbiaviewglads.com

MEČÍKY KTERÉ VYŠLECHTIL: **Ján Roman , POIANA č. 95 , 066 01 HUMENNÉ , SR**

HUMENČANKA

Sem. 3-97-6

Sem. 3200-H8

BARDEJOVSKÉ DIEVČATKO

ZLATÁ NIKÉ

MIMOSA

ČIČVANKA

EXOTICKÁ PARADE

Sem. 20-97-2

MAŠKARNÝ BÁL

RUŽOVÁ FANTÁZIA

SVITANIE

MEČÍKY KTERÉ VYŠLECHTIL: **Jan Machala , 756 21 RATIBOŘ 55**

CIKÁNKA

PAVLÍK

ROKYTKA

BARKAROLA

STARÁ KRAJKA

VÝBĚR ZE ZAHRANIČNÍCH KATALOGU

BEATIFUL ANGEL

BEAUTY BRIDE

BRONZE TIGER

CEDAR SUNRISE

CLOUD NIKE

DOUBLE K

CONTESSA QUEEN

CORAL BUTTERFLY

CORAL LADY

CREAM RUFFLES

DARLIN´ CLEMENTINE

DEIMOS

EARLY LITTLE LILAC

EGRET

MEČÍKY KTERÉ VYŠLECHTIL :
Petr Mimránek , 763 01 MYSLOČOVICE 169

DOMINICK C

ALVINA

DESDEMON

KOSATCE A DENIVKY KTERÉ VYŠLECHTIL: **Dudek Jiří ,Cihelní 33 , 748 01 HLUČÍN**

BRUM BRUM BRUM

CACIGA

CUMEL

DUDLÍK

JEN SE HÁDEJ

LIPTOV

NEJDEMITO NAROZUM

PRÁVĚ TEĎ

GALANKA

ABRANTES

ACOPIARA

ADAMANTINA

ADDO

ANDULKA

BAFFA

BAGADARA

ČAČÁK

ČAJAMAMBA

ČEREMŠANKA

DAMATURU

DATIA

Dalších 80 fotografií kosatců a 90 denivek naleznete na : http://www.volny.cz/dudek.jiri

Jak jsem se zbavil drátovců

Václav Kadlec

Chci se podělit se svými zkušenostmi v boji proti žravým škůdcům mečíků. V mé zahradě v současné době žádní takoví škůdci nejsou, když jsem se nastěhoval do Milotic, byla v zahradě ojedinělá místa s výskytem ponrav, dnes není po nich památky. Píši o tom proto, že v prosincovém čísle Zpravodaje č.112 jsem četl stesky na řádění drátovců, v mé zahradě nejsou.

Proti drátovcům, ponravám a háďátkům je možno bojovat posypem dusíkatého vápna. Je to šedočerný prášek, dosti páchne, po posypu by se měl zarýt, nebo jinak zapravit do půdy. Sázet je vhodné až za dva, lépe však za tři týdny po aplikaci. Kdo nesází velké množství mečíků a zvládne obsypat hlízy při sázení 1 až 2 cm sterilním pískem, udělá velmi dobře. Vápnodusík nemá přijít do styku s hlízou a při rozhazování vápnodusíku se musí použít gumové rukavice, protože je to žíravina. Proto pozor na otevřená poranění ruky, poškození je bolestivé a špatně se hojí! Moji rodiče používali vápnodusík proti plevelům v obilninách na poli. Obilniny pak dostaly tmavozelenou barvu a byly vyššího vzrůstu. Já používám do mečíků na 1 ar 4 kg.

Zkušenosti dalších pěstitelů:

Jindřich Báča:

Chci Vám též krátce sdělit svoji zkušenost s problémem „drátovci a dusíkaté vápno". V posledním Zpravodaji v článku „Anketa 2000" se zmiňujete o kvalitě sklizených hlíz v minulém roce. I já jsem byl mile překvapen velkým podílem pěkných a zdravých hlíz po tak mokrém létu a podzimu. Taktéž to přisuzuji aplikaci dusíkatého vápna před výsadbou.

S drátovci to bylo už neúnosné, draze koupené hlízy přicházely mniveč. Rozhodl jsem se tedy pro dusíkaté vápno, jakožto poslední naději. Před tím vychvalované přípravky na desinfekci půdy zklamaly, včetně Basudinu. Nutno podotknout, že na dno rýh před sadbou jsem ještě provedl poprašek přípravku DURSBAN 10G. Též nebyl laciný. Nechci to zakřiknout pro následné roky, ale při vyrývání bylo velice málo hlíz provrtaných a drátovci téměř zmizeli. Jsem proti používání chemie (bezhlavému) na zahrádce, ale někdy je to nevyhnutelné.

Ještě poznámka: počátkem června byl porost mečíků žalostný. Převládala žlutozelená barva. Rostlinolékař mi řekl, že jsem to s tím dusíkatým vápnem asi přehnal, i když jsem přesně dodržel dávkování, jak bylo uvedeno v návodu. Dusíkaté vápno uvolňuje dusík v amoniakové formě, a to mečíkům škodí. Toto není žádná nová informace. Byl jsem ze stavu porostu zoufalý a v duchu jsem to vzdával. Ovšem přišel pak konec července a kvetení – a jako když utne, zázrak. Květy byly nádherné a pak i hlízy, i když vyrývané v blátě.

Karel Macek –Teplice:

Reaguji tímto na dotazy pěstitelů gladiolů, uveřejněné ve Zpravodaji č. 112, týkající se hubení drátovců a patogenních mikroorganizmů, přenášených zeminou. Tyto problémy máme občas také.

Pokud musíme použít pro výsadbu gladiolů zamořený pozemek, používáme k desinfekci zeminy ředěný Formalin s přísadou Nematinu. Zemina je desinfikována až do hloubky 25 cm. Postup je obvykle nutno opakovat 1x za čtyři roky. Lze ho použít jen na pozemcích, kde nejsou žádné jiné rostliny.

Tento postup bude mít určitě mnoho odpůrců, ale jeho téměř absolutní účinnost mu dává opodstatnění. Tímto postupem se likvidují nejen drátovci, ponravy, osenice, mnohonožky, slimáci, a háďátka ve všech vývojových stádiích, ale i patogenní houby Pythium, Rhizoctonia, Fusarium. Sklerotinium, Verticilium a semena plevelných rostlin. Odstraňuje se i tzv. únava půdy. Bohužel hubí i žížaly. Níže uvedený postup je mnohokrát vyzkoušen. Nikdy nebyl pozorován vliv na růst rostlin. Při použití zdravé sadby se žádné choroby ani požery prakticky nevyskytují.

Používáme technický Formalín (36-40% roztok Formaldehydu ve vodě) ředěný vodou na 2% (500 ml Formalínu doplnit na 10 l vodou a pak přidat 100ml Nematinu) nebo při zamoření Fusariozou 5% Formalín (1,5 l Formalínu do 10 l vody a 250 ml Nematinu.

Při práci s Formalínem i Nematinem je bezpodmínečně nutno používat gumové holínky, gumovou zástěru a ochranné brýle. Je nutno pracovat s větrem v zádech a nevdechovat výpary. Obě látky dráždí sliznice a poškozují kůži.

Postup desinfekce: Vyměříme plochu určenou pro gladioly (brut), tu zvětšíme o 50 cm po všech stranách (drátovci přelézají z okolí). Celou takto zvětšenou plochu pokropíme výše uvedeným roztokem v dávce 10 l /m². Po zálivce plochu přikryjeme černou plastovou folií na dobu 14 dní. Folii po okrajích zatížíme latěmi, aby ji vítr nezvedal a neodvětrával páry Formalínu. Po čtrnácti dnech pozemek přeoráme nebo zryjeme a ponecháme v klidu do jara. Na jaře, koncem března, pozemek přihnojíme vápenatým ledkem v dávce 8 dkg/m² a dle počasí sázíme brut a v poslední dekádě dubna gladioly.

Hubení třásněnek při zimním skladování:

V případě, že jste neměli čas provést moření hlíz ihned při sklizni, nebo toto nebylo dosti účinné, hlízy poskládané v lískách – kořenovými bázemi dolů, postřikujeme z výšky 40cm sprejem Biolit P nebo Biolit Uni. Uvedené spreje obsahují kromě insekticidů i minerální olej, který vsákne do slupek hlíz a ty pak při zvýšené vlhkosti ve sklepě neplesnivějí.

Dusíkaté vápno jako prostředek chemické ochrany na zahradě

Zdeněk Seidl(Zpravodaj Iris-Hlučín, leden 2002 č.54)

Jedním ze zajímavých umělých hnojiv je staronový přípravek s názvem dusíkaté vápno. Je to vlastně odpad, který vzniká při výrobě acetylénu, po kterém dusíkaté vápno získalo svoji „vůni". Tento prostředek obsahuje 40% kyanamidu vápenatého, 10-15% hydroxidu vápenatého a 0,1-0,3% síranu vápenatého. Na zahradě lze využít dusíkaté vápno jako pozvolně působící granulované, dusíkato-vápenaté hnojivo, které má zajímavé a nenahraditelné účinky. Pro ty, kteří pěstují zeleninu je zajímavý účinek proti sporám boulovitosti, která zamořuje půdu při pěstování košťálovin na 10 let! Tuto nepříjemnost dokáže dusíkaté vápno rychle vyřešit. Dusíkaté vápno dodává do půdy dusík v kyanamidické formě s pozvolným účinkem a značné množství vápna. Má další fungicidní, herbicidní a repelentní účinky, které výrazně ozdravují půdu. Hnojivo se v půdě beze zbytku rozkládá a nezanechává žádná rezidua, nepoškozuje následné plodiny a ani nekontaminuje nejbližší zdroje povrchových a spodních vod. Hnojivo je barvy šedé až černé s výrazným zápachem po acetylénu. Působením půdní vlhkosti se samovolně rozkládá.

Jakostní požadavky: obsah dusíku celkem 19%
obsah CaO 50%
obsah rizikových látek nepřesahuje 0,05 mg Cd/kg, 1,13 mg Pb/kg, 0,1 mg Hg/kg, 1,9 mg As/kg a 6,3 mg Cr/kg hnojiva.

Kromě úspěšného boje proti chorobám je dusíkaté vápno úspěšné též v boji proti živočišným škůdcům. Jak proti háďátkům, bejlomorkám, ponravám, drátovcům a dalším půdním červům, tak proti mlžům – slimákům. To je v posledních letech velmi užitečná vlastnost. Při jeho aplikaci v cibulovinách, s cílem bojovat proti slimákům, musíme dávat pozor na to, abychom nepoškodili listy. Dusíkaté vápno nepoužíváme v době, kdy začínají rostliny nakvétat.

Ve svrchní vrstvě půdy, obdobně jako živočišné škůdce, dokáže dusíkaté vápno likvidovat rovněž plevele. Pokud chceme hnojivo použít proti boulovitosti košťálovin, aplikuje se 2 týdny před výsadbou nebo 3 týdny před výsevem v dávce 800-1000g/m²

Doporučené dávky v g na 10m² hnojené plochy a doba použití.

Plodina	*Termín aplikace*	*g/10m²*
Trávníky	ke hnojení nebo ničení plevelů	200-400
Brambory	po výsadbě až do doby před vzcházením	300-500
Hrách	1-2 týdny před setím do výšky 10 cm	200-300
Fazole	1-2 týdny před vysetím do vzejití	300-400
Salát, mrkev, špenát, okurky, cibule, cibule sazečka (po výsadbě), ředkev, ředkvička	2-3 týdny před vysetím, výsadbou	300-500
Pór	před vysetím, výsadbou nebo 2-3 týdny po výsadbě	300-500
Celer, rajčata	tři týdny před výsadbou	600-1000
Květák, zelí	na jaře 3 týdny před výsadbou, v létě 1 týden	300-1000
Jahody	na jaře 300, po sklizni	500
Reveň	v předjaří	400-800
Okrasné dřeviny, ovoce	v předjaří	300-500

Bělení brutu

Lyle Madeson

Vedou se různé diskuse o užitku či nedostatcích „bělení" brutu. Mnoho z nás nadšenců ví, jak loupat bruty, abychom zvýšili procento a rychlost jejich klíčení a dosáhli tak co nejdelšího období jejich růstu. Mnoho problematicky loupatelných brutů a tak zvaných „pinners" budou možná potřebovat více než jednu sezonu, aby vyklíčily. Při loupání těchto drobných brutů s velmi tvrdou slupkou může být většina z nich poškozena nebo zničena. Loupal jsem vždy jen několik stovek brutů a soustředil jsem se obvykle na několik speciálních odrůd. Před několika lety mi Jim Martin řekl, že uspěl s namáčením brutů v bělidle. Minulý rok jsem se rozhodl experimentovat a abych pravdu řekl, byl jsem spíše skeptický. Použil jsem bělidlo zakoupené v obchodu s barvami, které je známé svými silnými oxidačními účinky na mnoho organických látek. Pokud se toto bělidlo nepoužije opatrně, může mít škodlivé účinky. Proto s ním pracujte velmi opatrně. Nejdříve jsem vyzkoušel 5% bělidlo (5% vodný roztok chlornanu sodného, pozn.redakce), rozředěné na polovinu koncentrace, tedy v poloviční síle 2,5% . Tento „domácí bělič" byl v minulosti prodáván jako 5%, nyní je balen i jako 6%. Použití 2,5% nebylo příliš účinné a vyžadovalo obměnit roztok 3-4x, dokud se slupka nerozpustila. Za použití 16 oz plastových kelímků, jsem se rozhodl zkusit plnou sílu bělidla. Měl bych dodat, že styrofenové šálky může bělidlo rozpustit (1 oz odpovídá přibližně 30g).

Zjistil jsem, že použitím bělidla v plné síle můžete skořápku na brutu úplně rozpustit. Musím měnit roztok jednou za několik hodin. Vypadá to, že bělidlo po několika hodinách ztrácí svou účinnost. Po jednom vyměnění bělidla nechám nový roztok přes noc. Ve většině případů další den zůstala jen velmi malá slupka. Některé odrůdy mohou vyžadovat více výměn roztoku.

Následující den roztok bělidla vyleju přes sítko do kbelíku, potom opláchnu bruty čistou vodou. Nevylévám bělidlo do výlevky ústící do septiku, protože roztok může zabít bakterie, které zde působí.

Dále používám plastikové sáčky, které označím názvem odrůdy permanentním popisovačem. Poté umístím otevřené sáčky na teplém místě, dokud nenastane čas sázení. Minulý rok jsem začal s bělením asi dva týdny před sázením, letos jsem začal v lednu, což jsou asi dva měsíce před sázením. Bruty z ledna ukazují kořínky a projeví připravenost k růstu.

Loni jsem aplikoval přípravek na asi 100 odrůd užitím předešlé metody. Také jsem vzal pět odrůd, které mají velmi tvrdou skořápku. Tyto odrůdy se velmi pomalu rozmnožují a obvykle plodí malé hlízky velikosti # 5. Odpočítal jsem vždy 300 brutů stejné velikosti z pěti odrůd. Pak jsem ručně oloupal 100 brutů z každé odrůdy. Pokračoval jsem v bělení 100 brutů každé z těchto odrůd. Všechny byly vysazeny ve stejný den včetně posledních 100 brutů, které byly ponechány s neporušenou slupkou. Také všech 100 dalších odrůd, „bělených", bylo zasazeno vedle těch, co běleny nebyly. Tento malý experiment by byl o něco více vědečtější, kdyby byly zváženy bruty a potom výsledné hlízky.

Výsledky:

Nejočividnější výsledky byly dosaženy z těch pěti odrůd brutů, které mají nejtvrdší skořápku. Následující tabulka je z pěti odrůd.

500 bělených brutů	500 oloupaných brutů	500 kontrolní skupina se slupkou
421 vykopáno	436 vykopaných	145 vykopaných
240 velkých	261 velkých	3 velké
181 středních	175 středních	40 středních

Musím zdůraznit, že těchto 5 odrůd mělo velmi tvrdé slupky. Datum sázení bylo 15. března, datum sklizně 1. října. Tyto výsledky mě dovedly k závěru, že budu chránit své prsty a pokračovat v bělení. Odrůdy se slabší slupkou ze 100 odrůd, které byly zasazeny, neukázaly tak velké zlepšení vzrůstu jako rozdíly popisované v tabulce. Při bělení odrůd s velmi slabou slupkou nebo již rozpraskanou slupkou může mít za následek poškození brutu.

Upřesnění(P.Mimránek): učinil jsem dotaz na pana Lyle Madesona pomocí e-mailové pošty a dostal jsem obratem odpověď. Co je to tedy bleach? (U nás jde o SAVO.)

Odpověď pana L. Madesona: „Bleach, bělidlo na prádlo, psáno latinsky : Sodium hypochloride (česky chlornan sodný). Je to prostředek běžně užívaný k bělení prádla v pračce. Je to silný oxidant. Prostředek přichází do obchodu zde v USA jako 5%, někdy jako 6%. Někteří pěstitelé říkají, že tento přípravek způsobuje poškození brutu. Já jsem neměl ztráty vyšší než 5%. Přípravek jsem aplikoval na 300 odrůd beze škody. Úspěch je nejpronikavější u brutů se silnou a velmi tvrdou slupkou. Navíc dochází k urychlení vzejití brutu o 3-4 týdny!

Další upřesnění: používám plastické hrnky k bělení brutů, dám asi 25litrů bělidla a 25 litrů brutu. Po 3-4 hodinách měním bělidlo opět a sleduji účinek; bruty můžeme nechat v bělidle i celou noc, protože oxidace po třech hodinách skončí. Bělil jsem bruty 8 týdnů před sázením, uložil je v otevřených plastických sáčcích na teplém místě, kořínky začaly rašit před sázením.

České a slovenské mečíky v Anglii.

Ivan Šaran

Na základě pozvání Královské zahradnické společnosti (The Royal Horticultural Society) a Britské mečíkové společnosti (The British Gladiolus Society) zúčastnil jsem se já i Jarda Koníček výstavy mečíků, která se konala k 75.výročí založení Britské gladiolové společnosti. Již samotné pozvání bylo významným oceněním práce všech českých a slovenských šlechtitelů i uznáním stále větší kvality našich odrůd. To, že za posledních deset let naše mečíky začal nejenom poznávat, ale i vysoce hodnotit celý mečíkářský svět, je velice příjemná skutečnost. Poprvé se však stalo, aby nás někdo pozval do krajiny zahradnictví a zahrádkářství tak zaslíbené, jakou Anglie bezesporu je. Výstava se konala v Královských zahradách ve Wisley ve dnech 21. až 23.8.2001.

Již samotné místo výstavy by si zasloužilo samostatný článek. Je skoro nemožné si představit park starý více jak 100 let, rozlohou velký skoro 200 ha, navíc perfektně udržovaný, maximálně přehledný s rostlinami i tématickými zahradami z celého světa.

Popsat se to nedá, to se musí vidět. V tomto parku byl postavený a to přímo na perfektním trávníku obrovský stan, v kterém probíhala výstava. Nebyla to jenom výstava mečíková, bylo tam možno vidět skoro vše, co se dá na zahradě běžně pěstovat. Mně osobně se velice líbily expozice masožravých rostlin, krásně naaranžované zahrady, třeba s různými trvalkami, ale hlavně místo, kde byly vystaveny hrachory všech barev s dlouhými stopkami k řezu. Nikdy jsem nic podobného neviděl a dodnes mě mrzí, že jsem si nekoupil semena, která se hned vedle expozice prodávala. To byla další zvláštnost výstavy - každý vystavující si prodával vedle místa kde vystavoval.

K samotné výstavě mečíků: Plošně zabírala asi jednu třetinu stanu a byla absolutně nepodobná výstavám u nás. Už jenom to, že pro hodnocení bylo vypsáno 45 tříd mluví samo za sebe. Jiné bylo vlastně vše. Samotná příprava vystavovaných exponátů začala velice pozdě večer 20. srpna. Bylo to zvláštní sledovat naše anglické kolegy jak mají na všechno čas a celou noc se snaží upravit a formovat svoje klasy tak, aby byly co nejúspěšnější. Každý vystavovatel se totiž může sám rozhodnout, ve které z vypsaných tříd svůj klas (klasy) umístí tak, aby měl co největší šance na dobré hodnocení. Není to jednoduché, protože v Anglii vystavují všichni proto, aby získali alespoň nějakou cenu. Z pohledu našich výstav byla ta anglická, snad kromě naší expozice, daleko nudnější. Jenom omezený počet kultivarů, málo barev, skoro žádné aranžmá. Zdálo by se tedy, že jsme daleko před vystavovateli z Anglie. Omyl, a to velký. To základní je, že tam výstava skutečně naplňuje význam tohoto slova. Předváděné klasy jsou většinou dostatečně dlouhé, dvouřadové a ty nejhezčí i v ideální výstavní kondici, tj. správném poměru mezi otevřenými květy, puky v barvě a puky zavřenými. Pokud bych měl porovnat výstavu v Lysé nad Labem s výstavou ve Wisley, skore by bylo vysoko ve prospěch výstavy anglické. Dovolím si dokonce tvrdit, že asi 20 -25 nejlepších vystavených klasů bylo na takové úrovni, jakou na našich výstavách dosahujeme jenom velice zřídka a víceméně náhodně. Vůbec nejzajímavější ze všeho bylo to, že jsme až na jednu výjimku neviděli žádné nové kultivary. Nejhezčí výstavní a vystavené klasy tvořily odrůdy ICE CAP, KRISTIN, DRAMA, LADY LUCILLE, DORIS DARLING, NORMA J., a jediná novinka sortimentu a podle mne nejhezčí klas výstavy, SUMMER TRUMPET od L.Peeterse, introdukovaná v roce 2001. Samozřejmě jsem potom pátral po původu vysoké úrovně vystavených klasů a to, co jsem se dozvěděl, jenom potvrdilo moje tušení. Pěstování všech mečíků je velice prosté. Dobře připravená a správně vyhnojená zem (výběr kvalitních organických hnojiv s přesným složením i stopových prvků je tam velký) a co je vůbec nejdůležitější je intenzivní zálivka po celou dobu vegetace. Byl jsem překvapen, jak často a v jakém množství zalévají naši kolegové v Anglii svoje výsadby. No a v tom je vlastně celé tajemství kvality jejich výstavních klasů. Je pravda, že skoro u každé rostliny je v zemi ještě dlouhá bambusová tyčka, ke které se klas po celou dobu růstu vyvazuje, že puky se pomocí vatových tamponů stále formují, ale to tam patří ke kultuře pěstování výstavních mečíků. Jaké poučení z toho plyne pro nás všechny? Jenom se poučit a dělat to tak, jak to dělají v Anglii. Všechny odrůdy, které jsem vyjmenoval (až na tu poslední) jsou u nás všeobecně známy, jsou to odrůdy s dostatečným výstavním potenciálem a je skutečně jenom na každém z nás, jestli ho dokážeme dostatečně využít. A že se vám odrůdy zdají staré? Asi nic lepšího, žel, ve výstavních odrůdách neexistuje.

Jenom v krátkosti k jednotlivým třídám: Nejvíce ceněna tam byla skupina *tří klasy*. Na rozdíl od nás se tam každý klas vystavuje v samostatné váze, takže zvítězit může jenom složení tří skutečně špičkových klasů. Toto hodnocení (samostatné klasy) platí i pro skupinu 4, 5, 6 klasů. Jednotlivé klasy ve třídách byly vystaveny jenom výjimečně. Grand Champion a vítězové jednotlivých velikostních tříd byly potom vybráni ze všech vystavených mečíků a tvořili skutečně skupinu těch nejlepších, které bylo možno na

výstavě vidět. Podle mne až na jednu výjimku a tou byl právě Grand Champion. Porota, která byla složena tak jako u nás z vystavovatelů, vybrala za vítěze celé výstavy primulinus, jméno kterého jsem si ani nepoznačil. Primuliny jsou zvláštní skupinou mečíků, šlechtěnou a pěstovanou hlavně v Anglii, žel, jejich standardu jsem neporozuměl, i když jsem si ho nechal vysvětlit několikrát. Osobně se přiznám, a měl jsem pocit, že klas oceněný tímto nejvyšším titulem byl mezi ostatními skoro dokonalými vítězi jednotlivých tříd jako chudý příbuzný. Tak připadal mně, Angličanům určitě ne.

Naše česká expozice byla složena z mečíků vyšlechtěných hlavně v Čechách a na Slovensku. Žel, scházela nám nějaká koncepce, podle které bychom dnes naši expozici budovali, ale i tak jsme nedopadli nejhůř. Kolekce námi vystavovaných mečíků byla oceněna odbornou komisí RHS stříbrnou medailí, což bylo víc, než jsme si mohli před zahájením výstavy přát. Faktem je, že stavba naší kolekce byla ovlivněna několika faktory, které asi ve svém důsledku způsobily, že jsme na zlato nedosáhli. Vzpomenu jenom dvě věci: Jarda s celou rodinou byl po dlouhé cestě a vlastně už druhou noc vůbec nespal a já jsem měl zdravotní problémy, které mi bránily věnovat se výstavě tak, jak jsem chtěl a potřeboval. Potěšitelné je, že naše mečíky se líbily nejenom odborníkům, ale i obyčejným lidem, protože před našimi mečíky stály neustále davy návštěvníků. Výstavy v jednotlivých třídách jsme se mohli účastnit jenom velmi omezeně, protože asi 90% tříd bylo otevřeno jenom pro členy Britské mečíkové společnosti a my jsme členy nebyli. Z našich mečíků jsem tam viděl dva pěkné klasy GLADIRISU, po jednom klasu BOMBAJE, ZANY, čtyři klasy DELILAH se umístily ve své třídě na třetím místě. V naší expozici se mě osobně líbila váza s klasy EMERALD SPRING, protože jejich zelená barva byla dokonalá.

Co dodat závěrem? Bylo to krásné, ale krátké. Zdá se ale, že pokud bude sloužit zdraví, nebyl to náš pokus o zlatou medaili z Anglie poslední.

TOP TEN 2001

přeložil z Bulletinu GLAD WORLD č.228 Václav Heicl

Pro sestavení žebříčku Top Ten Show Report pro rok 2001 svými hodnoceními přispěli Robert Fietz, Ed Frederick, Cliff Hartline, Miles Labrum, Jim Martin, Mel Schrimpf, Don Selinger, Arthur Smith a Mike Wagner. Výsledky jednotlivých kategorií jsou následující:

TOP TEN

Kultivar	*Počet hlasů*	*Celkem bodů*
LADY LUCILLE (343, Martin 1996)	8	68
WHITE ICE (300, Jones 1981)	7	54
FLAMENCO (426, Franklin 1997)	5	27
DARLIN CLEMENTINE (420, Pletcher 2001)	4	24
DORIS DARLING (443, Hartline 1996)	4	22
NORMA J (343, Gruber 1995)	4	22
PINNACLE (470, Sprinkle 2000)	4	21
PINK ELEGANCE (443, Koníček 1996)	2	18
SAMSON (445, Šaran 1999)	2	17
CREAM OF THE CROP (310, Bates 1995)	2	16

Žebříčku nadále vévodí LADY LUCILLE, kterou na první místo svého hodnocení zařadilo šest z devíti hlasujících. Po jednom prvním místu si připsaly kultivary DARLIN CLEMENTINE, PINK ELEGANCE a SAMSON. Celkem se v hodnoceních objevilo 45 kultivarů. Za zaznamenání stojí, že poprvé po více než třech desetiletích chybí mezi desítkou nejlepších PARADE (543, Larus 1970).

NOVINKY

Kultivar	*Počet hlasů*	*Celkem bodů*
DARLIN CLEMENTINE (420, Pletcher 2001)	7	44
SHOWSTAR (412, Hartline 1997)	7	42
FLAMENCO (426, Franklin 1997)	5	37
PINNACLE (470, Sprinkle 2000)	5	31
PROFUSION (445, Madeson 2000)	3	22
SAMSON (445, Šaran 1999)	3	21
UPPER CRUST (443, Sprinkle 2000)	4	17
PROMISE (472, Madeson 2000)	3	17
EXACTLY (253, Labrum 1997)	3	16
EUNICE ANN (278, Frederick 2000)	3	16

Do kategorie novinek jsou zařazeny kultivary introdukované v posledních pěti letech. V jednotlivých hodnoceních si po dvou prvních místech připsaly DARLIN CLEMENTINE a PINNACLE, o zbývající první místa se podělily kultivary SAMSON, UPPER CRUST, ORANGE JULIUS (425, Hartline 2000), HURON SAILOR (443, Peeters 2001) a SUMMER TRUMPET (433, Peeters 2001). Celkem se na hlasovacích lístcích objevilo 39 novinek.

MINIATURY

Kultivar	*Počet hlasů*	*Celkem bodů*
EXACTLY (253, Labrum 1997)	7	56
EUNICE ANN (278, Frederick 2000)	6	47
BLACK PEARLS (258, Labrum 1997)	6	38
BLACK LASH (268, Frederick 1976)	5	33
RUTH ANN (200, Everson/Sattler 2000)	4	27
PINK ELF (243, Wagner 1980)	4	21
OCEAN BREEZE (212, Bates 1997)	3	19
HIGH HOPES (254, Frederick 1999)	3	19
CREME DE MINT (202, Everson 1993)	4	18
WHISTLE STOP (213, Bates 1997)	3	17
MILKY WAY (200, Selinger 1998)	2	17

V kategorii miniatur získaly po třech první místech EXACTLY a EUNICE ANN, zbývající první místa připadly kultivarům BLACK LASH, WHISTLE STOP a ROSIE (265, Hartline 2000). Celkem se v hodnoceních objevily názvy 41 miniatur.

Nejlepší introdukcí roku 2001 je DARLIN CLEMENTINE se šesti hlasy, následována kultivary MOONLIGHT (310, Madeson), WHITEOUT (300, Pletcher), TRIUMPH (443, Pletcher) a HURON SAILOR, které získaly po dvou hlasech.

IRISOVÁ ČÁST

Používání chemických přípravků při pěstování kosatců.

(Z.Krupka)

Myslím si, že se shodneme, že v dnešní době se již bez chemických prostředků neobejdeme. Samozřejmě záleží i na ploše, kterou obhospodařujeme. Pokud máme jen malé množství rostlin, vystačíme si většinou s klasickou motyčkou a odplevelení provádíme ručně, odstranění částí listů napadených skvrnitostí můžeme provést nožem, nebo odtržením rukou.

Takto ale nelze postupovat u větších ploch. Zde je nezbytné provést potřebné postřiky proti plevelům, ochránit listy před skvrnitostí a v některých případech i před živočišnými škůdci.

A) likvidace plevelů

Mně se osvědčil způsob aplikace herbicidů proti plevelům v době po výsadbě rostlin, tj. na prakticky čisté záhony. Dříve jsem používal Simazin z bývalého SSSR, obdobné složení má však i Gesatop, tyto prostředky se mohou však aplikovat v době, kdy jsou kosatce v tzv. klidu (dormanci) v měsíci listopadu, případně začátkem prosince, nebo až brzo na jaře. Po předchozím vyčistění záhonů jsem aplikoval zálivkou konví v množství přípravku cca 20-30g (polévková lžíce) na 12-ti litrovou konev. Prostředek nepůsobní na vzrostlé plevele a pochopitelně tedy ani na vytrvalé plevele, jeho vlastností je, že zamezuje klíčení semen, a to po dobu cca 1 až 1,5 roku (nesmí se provádět hlubší kultivace). U Simazinu se však vyskytla rezidua, (ještě např. po 3 letech po aplikaci nešlo na uvolněné ploše pěstovat jahody).

Poslední roky používám Stomp (nyní Stomp 400), který lze aplikovat kdykoliv v době vegetace. Ničí mladé plevele a zamezuje klíčení semen. Podle mých dosavadních zkušeností nebrání pěstování následných plodin. Doba účinnosti postřiku činí cca 1 rok. Dalším chemickým prostředkem, který lze do kosatců aplikovat během celé vegetace, je Lontrel 300. Ten působí na celé spektrum plevelů, zejména jsou vůči němu citlivé heřmánky, bodlákovité apod. a co je důležité, kosatcům neublíží, což nelze říci např. o Starane.

Proti pýru a trávovitým plevelům se mě osvědčila Targa (postřik může zasáhnout i porost kosatců a neublíží jim). Musí se však aplikovat brzy z jara v optimálním růstovém stadiu plevele, pozdější postřik je méně účinný. Na velice odolné plevele, nebo pokud potřebuji pozemek zcela odplevelit, používám totální herbicid Roundup. V kosatcích jej aplikuji proti svlačci, musím však dbát zvýšené opatrnosti, aby postřik nezasáhl kosatce !

Při postřiku herbicidy je třeba dodržet vždy dané množství přípravku na jednotku plochy.

B) ochrana proti chorobám rostlin

Proti houbovým chorobám používám prostředek Dithane. První postřik (možno přidat i Fundazol nebo Rovral) je vhodný provést brzy zjara po vyčistění rostlin od zbytků starých, mnohdy nahnilých listů. Další postřik je vhodné aplikovat tak 2 týdny před začátkem kvetení prvních kosatců skupiny TB. Potom je nezbytné provést postřik bezprostředně po ukončení kvetení rostlin, kdy dochází (zejména ve vlhčím období) k enormnímu rozvoji skvrnitosti listů kosatců, která je způsobena tzv. suchou skvrnitostí (houbou Heterosporium iridis). Postřiky by se měly opakovat v cca 10-ti denních intervalech, což však ani já pro značné zaneprázdnění většinou nepraktikuji. Pro

zajímavost - v náchylnosti jednotlivých odrůd jsou velké rozdíly, určitým vodítkem je i barva listů, odrůdy s tmavými listy bývají většinou odolnější a všeobecně vitálnější.

Proti bakteriální hnilobě oddenků (vodnaté skvrny na listech, žloutnutí a zasychání čepelí listů oddenky a spodní části listů podléhají mokré hnilobě), způsobené bakterií Erwinia carotovora, neexistuje prakticky žádná ochrana. Částečná prevence spočívá ve výběru vhodného pozemku - vzdušného s lehčí půdou, která obsahuje dostatek vápníku. Některé napadené rostliny lze však zachránit včasnou aplikací antibiotika pro zvířata, Streptonamidu, poprášením zasaženého místa.

V jarních měsících se vyskytuje hniloba oddenků (Sclerotinia convoluta). Listy neraší, nebo předčasně odumírají, oddenky jsou hnědé, shnilé, pokryté černými sklerocii. Nemocné rostliny je třeba odstranit, postižené místo ošetřit zálivkou s Fundazolem nebo Rovralem.

Další choroba kosatců, v USA zřejmě nazývaná Scorch, se projevuje tím, že celý trs rostliny začne od špiček listů žloutnout, hnědnout a listy jsou většinou brzy napadeny suchou skvrnitostí. Oddenky jsou sice pevné, avšak bez kořenů, které uhynuly. Po delší době rostliny regenerují a obráží novými výhonky. Podle mého názoru se jedná o houbovou záležitost, při které došlo k uhynutí kořenů, takže rostlina přestává růst.

C) ochrana proti živočišným škůdcům

Pokud se jedná o živočišné škůdce, není v naší zeměpisné oblasti většinou žádná ochrana potřebná. Sání listů vyvolané třásněnkami bývá u kosatců nevýznamné a většinou se neprojevuje ani na květech. V posledních letech se však stává vážnou hrozbou pro květy kosatců, zatím jen v nejteplejších oblastech republiky (jednoznačně v Praze, v Brně a okolí těchto měst) květilka. Samička klade vajíčka do květních pupenů, kde se rychle z vajíček vytvoří larvičky, které vyžírají poupě. To se nerozevře a vyhnívá. Postiženy jsou především kosatce skupiny TB a BB (nízké MDB, SDB a rannější IB napadány nejsou, neboť květilka je nestačí zasáhnout). Proto je třeba uskutečnit včas postřik některými z insekticidů (např. Actellic 50 EC, Decis 2,5 EC, Sumithion Super, Karate 2,5 WG), cca 14 dní před prvními květy TB kosatců a druhý po 10 dnech zopakovat.

Sparaxis tricolor hybr.

SPARAXIS

Petr Mimránek

Sparaxis patří do skupiny na jaře kvetoucích jihoafrických cibulovin. Patří podobně jako mečíky do rodiny květin Iridiceae. Roste divoce na malých lokalitách u města Darling a Nieuwoudtsville, v oblasti zimních dešťů, kde velmi obohacuje svými barevnými květy divokou skalnatou přírodu. Již mnoho let není považován za raritu, je běžně a levně k dostání v dostatečném množství, pod názvem *harlekýnová květina*. Hlízky snadno rozlišíme od jiných příbuzných cibulovin, protože jsou obaleny niťovitou pevnou síťkou. Květy, kterých nebývá mnoho, vyrůstají na tenkém stvolu, mají šest stejných okvětních lístků, směřují nahoru a jsou umístěny jednotlivě. Květy jsou jako malé, barevné hvězdičky, jsou rozličně zářivě zbarvené, jsou převážně oranžové, červené, žluté, dokonce i bílé s různou zajímavou tmavě purpurovou i černou kresbou v hrdle, která kontrastuje s barvou základní. Listy jsou podélně čárkované a mečovité, menšího vzrůstu. Po odkvětu se vytvářejí malé hnědé semeníky, které podobně jako u mečíků mají tři komůrky se semeny a tři chlopně. Sparaxis má květy opravdu velmi nezvyklých zářivých barev, které jsou vhodné pro řez. Je pojmenováno několik základních přírodních druhů:

Sparaxis bulbifera, bíle kvetoucí se žlutým hrdlem, byla pěstován anglickým botanikem Phillipem Millerem v Londýně již v polovině 18 století.

Sparaxis elegans má několik barevných forem, oranžová s purpurovým středem, černými mřížkami a žlutým hrdlem, tmavě oranžová s fialovými znaky a jiné.

Sparaxis tricolor se rozšířila v podobě mnoha barevně podobných hybridů, které se odlišují znaky v hrdle a různou intenzitou základní oranžové barvy. Je nyní všeobecně nejvíce rozšířena a pěstována. Fotografie ve Zpravodaji je záběr na hybrid *Spaxis tricolor*, kvetoucí v mém pařeništi v roce 2001. V přírodě roste na velmi malé lokalitě.

Sparaxis pillansii byla popsán později, a to v roce 1935 kapským botanikem Bolusem, který se svými studenty systematicky prozkoumal oblast okolo Nieuwoudtville. Tento druh roste právě jen v červené hlíně ve skalnatém terénu asi míli severně od tohoto města a rozkvétá po zimních deštích. Je zatím pěstován jen vzácně. Je 61 cm vysoký, květ je starorůžový se žlutým středem. Bylo vytvořeno několik hybridů se *Sparaxis tricolor*, které nejsou množeny a prodávány. Zřejmě nejsou tak barevně zajímavé, jako hybridy jiné.

Sparaxis fragrans popsal Rakušan Nicholas von Jacquin v roce 1793. Je to drobnokvětá species žlutě nebo krémově kvetoucí se znaky v hrdle. Je to nízká skalková rostlinka.

Sparaxis grandiflora popsána r.1768 švýcarským botanikem Danielem de la Roche. Má mnoho barevných species, a nebylo dlouho jasné, co jsou samostané subspecies, až Peter Golblatt po revizi v roce 1969 určil *Sparaxis grandiflora* subsp. *grandiflora* barvy purpurové až tmavě červené a *Sparaxis grandiflora* subsp. *fimbriata* krémové a bílé květy, a subsp. *acutiloba* s velkými květy čistě žlutými. Existuje však ještě mnoho dalších barevných variet s pohádkovými květy, například *Sparaxis grandiflora violacea* krémové barvy s velkým purpurově fialovým středem.

Do tohoto rodu byly též přeřazeny rostliny dříve pojmenovaného rodu Synnotia variegata a Synnotia parviflora a přejmenovány na *Sparaxis metelerkampiae a Sparaxis parviflora;* jsou barvy purpurové s bílými znaky a krémové s bledě žlutými okraji.

Každopádně všechny tyto botanicky čisté, v přírodě nalezené druhy se obtížněji pěstují a hůře aklimatizují na naše podmínky, než směsi hybridů, množené ve velkém v Holandsku, dají se však též koupit. Nezkoušel jsem je pěstovat, cena je od 1,5 dolaru do 3 dolarů za hlízku u firmy:

Jim Dugan, Flower Nursery, 1452 Santa Fe, Dr. Encinitas, CA 92024, USA

Odrůdu Sparaxis **grandiflora** „GOLD CUP" si můžete též objednat,15hlíz za 20 randů u firmy Cape Seed **and Bulbs** P.O.Box 6363 Uniedal 7612 RSA (Republica South Africa) , jeden rand je asi 6-7 korun.Tato odrůda má květy čistě žluté s černými středy.

Přírodní druhy mají výšku 20-30cm, mnohé však i 6o cm. Rostliny známe jen diploidní, s chromozomovým číslem 2a = 20. Velmi příbuzné jsou rostliny rodů Dierama, Ixia a Synnotia, též Frésie. Johan Loubser provedl několik mezirodových křížení, ale nejsou žádné informace o rozšíření těchto hybridů. Šlechtitel Japie Krige dal vzniknout výborným zahradním hybridům z kombinací mnoha divokých rostlin s výbornými barevnými květy a dlouhými stvoly, například S.grandiflora z Tulbagh Valey a S.elegans z Nieuwoudtville. Mnoho jich však zaniklo pro svou náchylnost k různým onemocněním.

V současné době je Sparaxis produkována mnoha holandskými firmami jako zajímavá snadno pěstovatelná květina. Je však velkou chybou, že kupující nejsou vůbec informováni o tom, jak se tato květina pěstuje, jaký má růstový cyklus, jak se uchovává a tak dále. Katalogy informují, že je mrazuvzdorná, což je velmi relativní pojem. Cibuloviny z Kapska nejsou mrazuvzdorné, pouze některé jsou méně citlivé na mrazíky, které způsobí zmrznutí pouze povrchu záhonku nebo skalky. Jsou však rozdíly v této citlivosti a není radno tuto citlivost zkoušet. Nejvíce odolné se jeví cibuloviny rodu Crocosmia. Též Sparaxis patří mezi více odolné, avšak naprosto nesnáší po odkvětu letní deště a musí vyzrát, podobně jako Fresie a Ixie v suchu a teple.

Sparaxis dostanete koupit na jarních trzích, obyčejně v květnu. Toto je již velmi nevhodná doba pro její sázení, hlízky bývají mnohdy seschlé a též nemocné, trouchnivé, či napadené některou z houbových nemocí. Jestli je hlízka živá, zjistíte až po rozbalení síťovitého obalu a většinou budete zklamáni, sáčky však před koupí jsou originálně zabaleny a tedy je nemůžete rozbalovat a hlízky si prohlédnout. Barevný obrázek na obalu však neporoste a o květech se Vám může jen zdát.

Pokud se rozhodnete Sparaxis, či ještě krásnější Ixii pěstovat, sežeňte co největší hlízky a zkontrolujte, zdali jsou zdravé. Můžeme sázet na podzim, ale zde je nutno zajistit kryt. Nejlépe je sázet do pařeniště, úroveň půdy dáme asi 35cm pod sklo, protože musíme počítat s tím, že Sparaxis se mírně předrychlí a vyroste dříve do výšky 30-40cm, než pominou poslední květnové mrazy a takto vysoké rostliny pak nelze okny přikrýt. Podloží může být stará, původní půda v pařeništi, na kterou dáme 3cm vrstvu jemného říčního písku, potěráku a do tohoto hlízky naskládáme, do řádků od sebe 15-20cm vzdálených. Hlízky můžeme do řady klást jednu vedle druhé, blízko, protože nevytvářejí mohutný zelený porost. Pak opatrně dáme jmenovky a zasypeme pískem tak, aby hlízky byly zcela schovány. Na písek dáme nejlépe propařenou zahradní hlínu, nebo substrát koupený pytlovaný, asi 4-5 cm vysokou vrstvu. Před příchodem mrazů je nutno do pařeniště položit izolaci, nejlépe polystyrenové desky o tloušťce 2cm, pak zakrýt okny, mohou být i foliové, dvouvrstvové, a ještě můžete na pařeniště dát starý koberec a zatížit před větrem. Tímto způsobem mě Sparaxisy i Ixie krásně přezimovaly, i když v prosinci byly mrazy okolo minus 20°C, a to dlouhodobě, po několik dní. Pokusně vysázené bruty mečíků v tomto pařeništi nepřežily.

Tyto cibuloviny je možno koupit i na jaře, nebo je koupit na podzim a uskladnit, ale nemám s tím dobrou zkušenost, protože uskladněné s mečíky již v listopadu naklíčí, začnou růst a do jara nepřežijí. Je potřebné je uskladnit při velmi nízké teplotě, aby nedošlo k jejich předčasnému růstu, protože to jsou rostliny rostoucí v zimě a jdou ve sklenících načasovat podobně jako Fresie na různou dobu kvetení.

Pokud je seženete až na jaře, tak tedy okamžitě vysadit, zase nejlépe do pařeniště, kde můžete regulovat zálivku, zavřít okna při dlouhých deštích, protože nesnášejí přemokření

Výstaviště Flora Olomouc, a.s.

Vás zve k účasti
na výstavě a veletrhu

FLORA OLOMOUC

letní etapa

23. - 25. srpna 2002

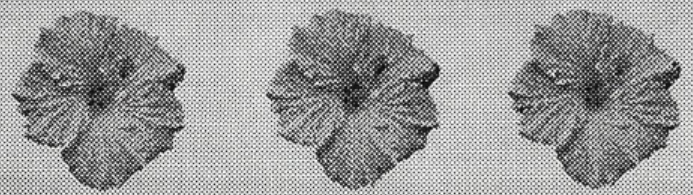

Kontakt: Výstaviště Flora Olomouc, a.s., Wolkerova 17, 771 11 Olomouc
tel. 068/5726 111, fax: 068/5413 370, expo@flora-ol.cz, http:// www.flora-ol.cz

na volných záhonech. Jako hrnkové kultury se mě neosvědčily, nejlepší jsou v pařeništi, nebo ve specielních sklenících. Výsadbu je nejlépe provést do konce března, pozdější termín výsadby již není vhodný. Proto jsou mnozí, kteří si sadbu koupí na jarní Floře v Olomouci a vysadí ji v květnu, zklamáni. Doufám, že brzy budou na trhu i odrůdy, protože opravdu stojí zato tyto překrásné květiny pěstovat.

SPECIÁLNÍ POZVÁNKA

FLORA OLOMOUC - LETNÍ ETAPA 22.-25.srpna 2002

Republiková rada ČZS Praha a výbor organizace ČZS GLADIRIS zvou k co největší účasti jak vystavovatele z řad naší organizace, tak všechny další členy k osobnímu shlédnutí a doporučení této naší společné výstavy další široké veřejnosti.

Základní předběžné údaje o výstavě:
Mečíky budou na ploše 300m², jiřiny na 200m², růže na 100m².
Vévodit výstavě bude růže, protože rok 2002 je vyhlášen rokem růže.
Předpokládá se, že budou instalovány 4 velké expozice mečíků o ploše 50-60m², drobní pěstitelé budou mít připraveny expozice o velikosti 9m².
Výstavní plocha mečíků se však bude upravovat dle přihlášek, všichni stálí vystavovatelé dostanou přesné dispozice písemně od paní Chodorové.

Bližší informace o termínu předávky květů a další důležité upřesňující informace získáte na adrese: Pí. Chodorová, ing. Konradyová a Ing. Nejedlo, ČZS Ústředí Praha, odborné oddělení, Rokycanova 15, 130 00 Praha 3 - Žižkov, telefon : 02/22781620, 22781773

Informace redakční rady:

Zpravodaj č.114 se připravuje na termín červen - červenec 2002 a bude obsahovat evidenci novošlechtění 2002, překlady zahraničních katalogů, zajímavé informace o kosatcích, výsledky ankety a barevnou přílohu. Redakční rada čeká i na Vaše články a podněty.

Je ještě k dispozici několik *Seznamů vybraných odrůd NAGC 2001* za 10 Kč a asi pět posledních výtisků Evidence českých a slovenských mečíků včetně roku 2001 za 50 Kč. Tyto si můžete objednat na adrese redakční rady.